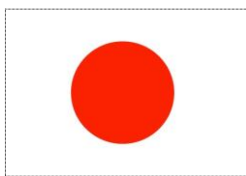

Reisverslag Japan

2015

Japan heeft een oppervlakte van 337.930 km².

Er zijn ongeveer 127 miljoen inwoners (2014) bevolkingsdichtheid 336 inw./km².

'JAPAN, fietsen naar Zen via Yin en Yang'

Mijn totale afstand gefietst tijdens deze reis door Japan is 2.041 kilometer,
met een totaal van 17.174 hoogtemeter.

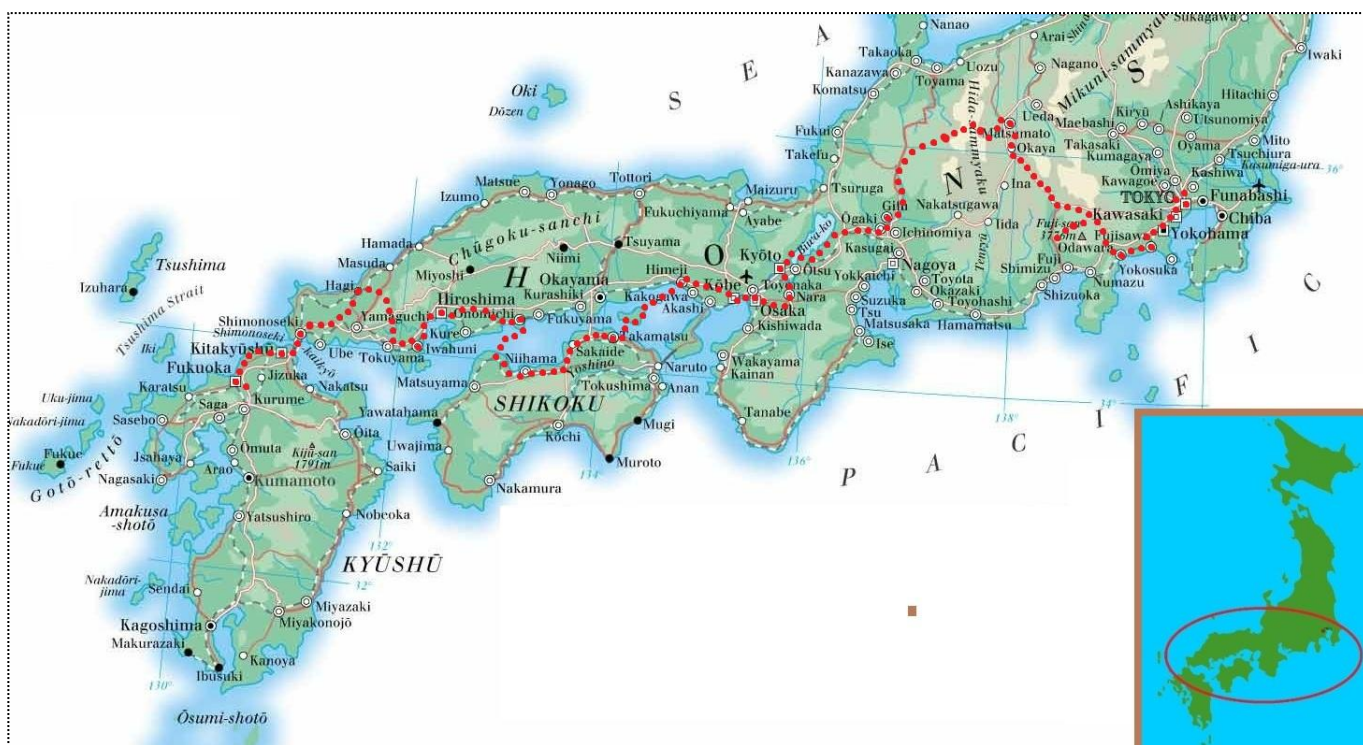
Fietsreis 2015 ~ JAPAN

DE VOORBEREIDING

Raar, maar waar, het is voor mij ook 'een verrassing' geweest dat mijn volgende fietsreis door Japan gaat. Dat land stond niet onmiddellijk op mijn verlanglijstje, maar door gesprekken met andere reizigers en dan vooral Japanners die ik tijdens mijn laatste fietsreizen tegengekomen ben, kwam er plots wel interesse om het eens van dichterbij te bekijken. En ja, het is een eiland dat zijn eigenheid bewaard heeft, en eigenlijk ook wel een vrij uniek land dat moeilijk te vergelijken is met andere landen in deze wereld. De Japanse cultuur en hun gebruiken bevatten veel mystieke elementen die ik nu nog te weinig ken, maar hun sushikeuken daar ben ik al langer liefhebber van.

Toen ik in Cuba was, zag ik daar enkel de Spaanse taal die ze gemeenschappelijk hadden met enkele andere landen, nu ik naar Japan ga, zie ik enkel het Boeddhisme dat ze gemeenschappelijk hebben met enkele andere landen. Bijna al de rest in dit land is zo uniek en niet vergelijkbaar met andere volkeren of andere culturen.

Mijn reisvoorbereiding voor dit land vraagt dan ook meer tijd, gezien het er niet zo toeristisch is, wel voor Japans toerisme, maar zeker nog niet voor buitenlandse toeristen, en ik hierdoor veel meer zelf zal moeten uitzoeken waar ik wil fietsen en wat ik wil gaan bezoeken, maar een overnachting boek ik nooit vooraf, dat zoek ik hier zoals altijd wel ter plaatse. Een tent maakt geen deel uit van mijn bagage, en ik heb nog nergens moeten buiten slapen. En begrijp dit dus goed, n-e-r-g-e-n-s in geen enkel van de 35 verschillende landen waar ik tot hiertoe gefietst heb, dus ook niet op de meest onmogelijke plekken, behalve daar waar het vooraf gepland was zoals in de Punjab woestijn naast mijn kameel in het zand.

Trouwens, overnachten in plaatsen waar geen hotel is zal straks nog meer voorkomen in mijn volgende bestemmingen, gezien ik in elke reis toch altijd iets nieuws wil zien en ontdekken, en

hierdoor komen steeds meer de minder toeristische landen naar voor. Een zoektocht om ergens bij mensen thuis te verblijven is dan de enige keuze, zelfs in die landen waar het 'volgens de wet' nog verboden is. Maar dat maakt een reis meestal nog interessanter, en ook reeds bij de voorbereiding vraagt het meer tijd, en leer je meer bij van het land dat je tot nu toe bijna niet kende.

De keuze van mijn reisperiode is ook hier hoofdzakelijk bepaald door het klimaat, want begin september is het einde van hun zomer, maar ook het einde van het regenseizoen. Het is toch nog steeds warm genoeg, en veel minder kans op regen en onweer of orkanen.

Het land zelf is één van de veiligste ter wereld, de weinige gevaren komen dan nog niet van mensen, maar van natuurelementen zoals overstromingen, aardbevingen en vulkaanuitbarstingen. Want blijkbaar worden er in het hele land toch ongeveer 200 aardbevingen per dag genoteerd, maar weinig zijn voelbaar voor de mens.

HET REISVERSLAG

Fietsen in Japan is in de eerste plaats een beetje tijd nemen om je aan te passen, een echte cultuurschok was het voor mij niet, ook al omdat ik een goede voorbereiding achter de rug heb. Het links rijden, daar wen ik vlug aan, maar de Japanse tekens en wegaanduidingen lezen, dat is al heel wat moeilijker, het is zelfs niet lezen maar gewoon de tekens vergelijken met wat op mijn wegenkaart staat. Gelukkig komen er ook al meer en meer Engelse woorden in het straatbeeld, en worden de grotere steden naast de Japanse tekens ook in ons schrift vermeld op de verkeersborden, en dat spaart me al heel wat tijd om de juiste richting te vinden.

In de toeristische steden en industrieel belangrijke plaatsen vindt je wel vlug iemand die de Engelse taal beheerst, maar hierbuiten is het erg onwaarschijnlijk dat je nog zo iemand vindt. In heel wat kleinere hotels en zelfs in sommige toeristische diensten was er niemand aanwezig die een woord Engels sprak. Ik was hier wel op voorbereid, want voor het eerst tijdens mijn fietsreizen had ik een vertaalboekje meegenomen (Lonely Planet 'English-Japanese'). Een uitgebreid gesprek kan je hier natuurlijk niet mee voeren, maar het heeft me wel een paar keer geholpen om de juiste informatie te krijgen die ik op dat moment nodig had.

Na een maand fietsen door Japan, voel ik ook duidelijk dat het een eiland is, eeuwenlang afgeschermd van de rest van de wereld en hierdoor toch wel zijn unieke eigenheid bewaard heeft. Trouwens Japan is niet één eiland, maar een eilandengroep van enkele duizenden eilanden, grote en kleine eilanden, bewoonde en onbewoonde eilanden. Hierdoor is het land ook overal bezaaid met heuvels en bergketens, met centraal de zogenaamde 'Japanse Alpen'. Tussen de steden is er nog veel groen, maar meestal dun bevolkt en dikwijls zelfs onbewoonbaar. Alle landbouwgewassen groeien daar in een dal en langs de rivier, waarvan de grootste oppervlakte ingenomen wordt door de rijstteelt.

Toen ik over de zuidelijke eilanden fietste voelde ik duidelijk een temperatuursverschil met het vasteland, maar ook de mediterrane sfeer was er voelbaar en zichtbaar. Op het ene eiland

werden hoofdzakelijk citrusvruchten (mandarijntjes, citroenen) en vijgen geteeld, terwijl het eiland Shodoshima de enige plek is in Japan waar olijven groeien.

Om deze eilanden te bereiken is er de mooi uitgebouwde 'Shimanami Kaido', een fietsroute van meer dan 60 km tussen Onomichi en Imabari, over 6 eilanden die verbonden zijn door 6 lange bruggen over de Japanse binnenzee. Het is trouwens de enige weg om al fietsend op het eiland Shikoku te geraken, en dan nog over één van de mooiste zeeën ter wereld, overal kleine eilandjes met hun prachtige kustlijn en het ongerepte centrale deel.

Het is een land met toch wel heel grote verschillen tussen de steden en het binnenland. Hier niet zozeer wat betreft de levensstandaard of de ontwikkeling van de mensen zoals in veel andere landen, maar hoofdzakelijk de drukte en moderne hoogbouw in de stad tegenover de rust en historische bouwstijl in de kleine dorpjes en het bijna onbewoonde gebergte. Maar wat echter wel vergelijkbaar is, is de veiligheid en het onderhoud van alle wegen en openbare plaatsen, geen enkel land wordt zo strak onderhouden als Japan. Bij alle openbare werken staat zowel iemand aan het begin als aan het einde ervan om je veilig voorbij de werf te leiden. Bij elke ingang en uitrit van een firma staat een verkeersagent om het binnenkomende en uitgaande verkeer veilig te laten verlopen.

Al van in het begin kreeg ik de indruk dat men in het verkeer voor 100% de regels toepast. Als er een bord of teken 'Stop' staat gaat men er werkelijk ook stoppen, zelfs als er in de verre verte geen enkel ander voertuig te zien is. Dit werd later tijdens de hele reis nog eens bevestigd, zoals bij elke spoorwegovergang iedere auto effectief stopt alvorens er over te rijden, met de fiets ging het hier telkens vlugger. Maar om alle problemen te vermijden heb ik in de steden, voor de eerste keer tijdens mijn reizen, ook de Japanse regels toegepast.

En je zou het niet onmiddellijk verwachten, maar als fietser was dit het veiligste land dat ik doorkruist heb. Als een wagen uit een zijstraatje de baan oprijdt, en ze mij per fiets zien aankomen, stoppen ze reeds 3 meter vóór het fietspad om duidelijk te maken dat ze me gezien hebben.

En hulpvaardig zijn ze hier ook wel, zelfs als ze mij niet verstaan in het Engels, proberen ze mijn gebarentaal te begrijpen en dan met hun "cellphone" een antwoord te zoeken op mijn vraag. Of om bijvoorbeeld een hotel te zoeken als ik in een stad of dorp aankom, in mijn geval dan liefst iets zonder sterren, zoals een ryokan, een klein familiehotel of een hostel, bellen ze iemand op, een kennis, een neef, een tante ... die wel een woordje Engels spreekt om me te helpen. In het andere geval doen ze het in het Japans en tonen dan op mijn kaart of via een schetsje waar ik kan naartoe fietsen. Soms blijven ze dan ook maar door vertellen in het Japans, ik veronderstel dat het wel nuttige en zinnige dingen zijn, maar desondanks begrijp ik er toch heel weinig van.

Veiligheid en onveiligheid begint bij mensen die mekaar begrijpen of niet begrijpen (en soms ook niet willen begrijpen). Daarom is het in Japan overal zo veilig (het land staat geklasseerd als tweede veiligste land ter wereld) en daar kan ik helemaal mee akkoord gaan, als je weet dat mijn fiets bijna altijd gewoon tegen de gevel van het hotel op straat stond, men keek er zelfs verwonderd als ik mijn fiets met een slot vastmaakte aan een pilaar of afsluiting ... !!!

Hoe komt het dan dat het daar zo veilig is, en waarom is de rest van de wereld zoveel

onbetrouwbaarder, of zijn we allen gewoon naïever geweest dan de Japanners. Gewoon door een paar simpele en logische afspraken en wetten, want daar krijg je geen verblijfsvergunning zolang je de Japanse taal niet spreekt (logisch toch als je in een land wilt wonen moet je niet alleen het geld willen oprapen maar je toch ook wel integreren). En ... daarbovenop is het ook nog eens verboden om de Islam in het land binnen te brengen ..., want spijtig genoeg is dit in veel andere landen de oorzaak van heel wat problemen. Wanneer gaan de leiders van de islam zich eens verzetten tegen of afscheiden van het extremisme binnen hun eigen religie (of toch van wat zich onder die noemer soms misleidend voordoet, want ze handelen toch in naam van dezelfde god), en ik heb de indruk dat de gewone moslim in de straat er klaar voor is.

Japan is echter ook niet zonder religie, want nergens zag ik in de steden zoveel tempels en andere religieuze plaatsen als hier, maar door het eeuwenlang gesloten houden van hun grenzen, zie je hier nauwelijks christenen en moslims. Er is ook geen dagelijks gebed of wekelijkse religieuze dienst, maar alles draait hier rond het vredelievende gevoel van 'Zen' zonder anderen hiermee lastig te vallen, opgebouwd vanuit het Boeddhisme en Shintoïsme. De meeste Japanners houden niet van godsdienstige verplichtingen, maar wel van eenvoudige handelingen uit vrije wil, ze kunnen zelfs in volle oprechtheid na een bezoek aan een shinto schrijn daarna een boeddhistische tempel binnen wandelen.

Hiermee bedoel ik nu ook niet dat alles in Japan 'koek en ei' of 'sushi en rijst' is. Ik hoorde regelmatig klagen over het werkregime, en een maand verlof om te fietsen door een ander land zoals ik hier deed, dat begrijpen ze helemaal niet. Verlofdagen liggen voor iedereen vast en dat heb ik aan den lijve ondervonden, 3 dagen "national holidays" en nergens is nog een hotelkamer vrij, want een massa Japanners gaan dan op reis in eigen land. Er nog een vrije dag bovenop nemen lukt ook wel, maar langere tijd op vakantie gaan past niet meer in hun werkschema. Misschien is dit wel goed voor het land en hun leiders, maar voor de gewone bevolking is het een beperking waar de jonge generatie problemen mee heeft en spijtig genoeg nog te weinig in het openbaar kan uiten (dus komt daar waarschijnlijk niet snel verandering in).

In Japan is trouwens ook nog iets anders heel ongewoon, een volwassen iemand die zich zonder GSM op zak in een ander land verplaatst : "How can you cycle in Japan without a cellphone ?" Het was alsof ik ieder moment van de kaart kon verdwijnen. Als ik hun verbazing en reacties zag, vrees ik zelfs dat binnenkort hun leven tijdelijk stilvalt als hun 'mobieltje' het even niet meer doet.

Dat begreep men zelfs helemaal niet meer, want iedereen (ik schat zowat vanaf 10 jaar) is daar constant, maar dan ook wel c-o-n-s-t-a-n-t en zelfs dubbel zo erg als hier in het Westen, bezig met hun ipad, iphone, smartphone of tablet. Of hoe onbewust gebonden kan men worden door zijn denkbeeldige vrijheid. Men kan er inderdaad niet meer vooruit zonder, handig is het wel, en om mij verder te helpen bij elke vraag kwam dikwijls de oplossing via hun toestel. Voor mij zelf is het nog steeds een 'verboden' hulpje op reis, want alle avontuurlijkheid wordt hiermee van de kaart geveegd. Is er iets mooier dan 's morgens nooit te weten waar je 's avonds ergens gaat overnachten, en dit dan nog in een totaal vreemd land. Soms sta je dan wel voor verrassingen of onverwachte problemen, maar hier samen met de toevallige passant in de straat een oplossing voor vinden geeft me de grootste voldoening en het contact met de lokale bevolking wordt er alleen maar intenser door. Zo kom ik op plaatsen waar weinig of geen buitenlandse toeristen komen, en die je zelfs met de meest moderne middelen niet zomaar vindt.

Er zijn ook van die dingen die je nergens anders ziet of hier past beter die je nergens anders voelt, die je moeilijk kan omschrijven en enkel kan gewaarworden als je zelf op een intense manier door het land reist. Je ziet en voelt hier overal die speciale Japanse sfeer van hulpvaardigheid, eerlijkheid, meditatie en zen. Yin en Yang is altijd in de buurt, evenwicht in alles is zeer belangrijk.

En dit wordt dan soms omgezet in heel eigenaardige regels en wetten, zoals de dagelijkse ochtendgymnastiek voor het begin van de werkdag, maar ook een firma die gestraft wordt als bij de jaarlijkse controle vastgesteld wordt dat hun personeel zwaarlijvig is.

Toch heb ik af en toe het gevoel dat er ook wel veel uiterlijk vertoon aan te pas komt, want een 'neen' bestaat daar niet, men durft of mag er niet negatief te antwoorden. Maar ook in de werktijden weerspiegelt zich dit vriendelijke gedrag niet echt, ze proberen dan een te hoge werkdruk te compenseren met verplichte oefeningen om te ontspannen.

Er zijn een paar steden, die historisch toch wel heel belangrijk zijn, en die trouwens aan de basis liggen van mijn keuze voor dit land. Eerst is er Hiroshima, waarbij het vredespark bijna een verplicht bezoek is voor elke toerist. Daar zie je pas de omvang van de gevolgen van een atoombom, die hier omschreven wordt als 'Grootste vergissing in de geschiedenis'. Het valt me op dat hier iedere dag een massa Japanners langs komen, en aanschuiven in een lange rij om het vredesmuseum te bezoeken. En behalve dit park, is het verder een stad zoals alle andere in Japan, het dagelijks leven gaat er sinds 1960 weer zijn gewone gang.

Een andere historische plaats is Kyoto, wereldwijd gekend van het klimaatverdrag, een stad waar oud en nieuw gewoon naast mekaar staan, waar in bijna elke straat een tempel of schrijn staat, en op de vuilniskar de slogan 'Do you Kyoto?'. Terwijl steden als Tokyo, Fukuoka en Osaka dan vooral het bezoeken waard zijn voor de heel moderne en soms gewaagde architectuur.

Het zijn echter andere steden die op mij de mooiste indruk nagelaten hebben en zelfs voor vele buitenlanders onbekend, zoals Nara, de stad waar tamme herten door de straten lopen, maar ook wel met de mooiste tempels van het boeddhisme en het shintoïsme die ik tijdens mijn reis gezien heb. In de stad Hagi zie je helemaal geen hoogbouw en is heel weinig toeristisch, maar straalt wel een heel eigen sfeer uit, met veel herinneringen aan het Samurai tijdperk. Maar ook het kleine stadje Goju Hachiman aan de rand van de bergen is meer dan een bezoek waard, de tijd is hier als het ware blijven stilstaan, het prachtig onderhouden centrum laat je kennismaken met een authentieke Japanse sfeer tot in de kleinste details achter elk hoekje.

De Japanse natuur is dan ook nog een hoofdstuk apart, maar behalve dat alles overal goed onderhouden wordt is er weinig spectaculairs te zien. Het is er wel zalig fietsen langs de vele rivieren, over een paar stevige cols, en regelmatig door een tunnel. Maar het meest opmerkelijke tijdens deze fietsvakantie zijn de wegen die zowel binnen als buiten de steden soms wel over drie verdiepingen mekaar kruisen, en zoveel bruggen heb ik nog in geen enkel ander land gezien. Ik heb er wel over een paar honderd bruggen en brugjes gefietst, ik heb er nog tien keer meer gezien links en rechts naast mijn fietsroute.

Dan is er natuurlijk ook de Fuji, hun heilige berg is een opmerkelijke verschijning, je ziet hem al van vele tientallen kilometers ver, het is trouwens ook een actieve vulkaan, maar de laatste uitbarsting dateert van 1707. Het was toch even wennen toen ik hem zag, van de postkaartjes enkel gekend met een witte kap, maar er lag helemaal geen sneeuw op de top. En dan heeft een regendagje toch ook wel eens zijn voordelen, want de volgende morgen na het verdwijnen van de wolken was het zover, de top bedekt met sneeuw, en blijkbaar is dat ieder jaar groot nieuws in

Japan, want in de kranten stond het op de voorpagina. Het hele gebied rond de Fujisan is ideaal om per fiets te verkennen, met een mooie natuur rond de vijf meren, nog veel vulkanische resten te zien en de Fuji zelf heb je bijna altijd in het vizier, met af en toe zelfs een mooie weerspiegeling in het wateroppervlak van een meer.

De mooiste natuur vind je echter in de Japanse tuinen, en overal is er ergens wel een kleine of grotere tuin in de buurt, dikwijls deel van een tempelcomplex, maar ook nog wel zeer oude stadstuinen. Het aanleggen en onderhouden van een rustgevende tuin hebben ze daar ontwikkeld tot een ware kunst, meestal rond water met brugjes, wandelpaden met bonsaiboompjes en -struiken, zelfs tot en met de stenen zen-tuinen die echt wel tot de verbeelding spreken en een speciale sfeer oproepen.

In de dorpen zijn vele tuintjes rondom hun woonhuizen ook ware kunstwerken, prachtig om te zien als je door de simpele straatjes in een dorpje fietst. Maar zelfs in de steden maken velen er een erezaak van om een miniatuurtuintje aan de voordeur te hebben, en soms wel piepklein met een stenen pot, wat bamboe, een bonsai of een speciaal gevormde natuursteen aan de inkom van hun huis.

Er zijn heel wat mogelijkheden om te overnachten in Japan, van een eenvoudig hostel tot een business hotel. Het liefst verbleef ik in een ryokan, hier beleef je nog het originele Japan, uitgebaat door een lokale familie, meestal met een beperkt aantal kamers die alle uitgerust zijn met een tatami, meestal is er een warmwaterbad om te ontspannen bij 40°C, er worden uitgebreide Japanse maaltijden geserveerd, ..., hier kom je het dichtst bij het lokale leven. Maar ook naar het toilet gaan is hier een belevenis, want waar men bij ons slechts 1 of hoogstens 2 spoelknoppen ziet, heeft een Japans toilet een heel paneel met knopjes. Vooreerst, meestal is de toiletbril verwarmd, je vind er wel een rol WC-papier, maar hier gebruik ik toch liever de warme waterstraal en de luchtdroger om alles handenvrij proper te maken.

En misschien dacht je al dat ik een hoofdstuk overgeslagen heb, want ik had het nog niet over de Japanse keuken. Alhoewel er voor de dagelijkse maaltijd heel dikwijls eenvoudige dingen op het menu staan zoals "Udon Noodles" (noedels geserveerd in een bouillon) of "Ramen" (noedels in bouillon met vlees erbij) wordt op andere plaatsen een menu geserveerd dat bestaat uit een tafel vol kleine gerechtjes. Elk gerechtje is als het ware een schilderijtje met allemaal een andere smaak, telkens geserveerd op een aangepast bordje en sommige met een bijpassend sausje.

In de straat en in de supermarkt kan je overal klaargemaakte gerechten kopen, en de Japanners maken daar gretig gebruik van. Dat was voor mij ook ideaal voor mijn ontbijt, meestal startte ik met fietsen rond 7 uur, om dan na zowat een uurtje ergens mijn ontbijt te kopen. En bij een langere fietsroute kocht ik ook nog een licht middagmaal waarbij ik dan een rustig plekje zocht om het op te eten. Want dat is een niet te onderschatten deel van mijn manier van reizen en hoe zalig, mijn ontbijt op een bankje in een park, soms zelfs een omgevallen boomstam in het bos die als zitbank dient, of als ik ergens een grote steen in de rivier als tafel voor mijn middagmaal gebruik.

Opvallend is ook dat je overal drankautomaten ziet, en dat niet alleen in de steden en dorpen, maar ook ver buiten een bewoond gebied. In het hooggebergte niet meer, maar hier zie je, zowat eenmaal per uur fietsen, een café op de meest idyllische plekjes, waar je zowel iets kan drinken als iets eten.

Gefrituurde gerechten eten ze ook wel graag, dan hoofdzakelijk veel soorten gepaneerde vis en groenten in een deegjasje (tempura), je kan dit warm meenemen of aan de uitgang van de winkel in een microgolf opwarmen en je krijgt er telkens nog een set eenvoudige houten stokjes en een sojasausje bij.

Maar natuurlijk zijn er nog de sushi die je overal in het straatbeeld ziet, in iedere supermarkt, in bijna elk restaurant, en soms zie je een gespecialiseerde sushibar.

Sushi bestaat daar trouwens in heel veel verschillende smaken en vormen, waarvoor ze ook wel specifieke namen hebben, zoals maki, nigiri, oshi, ... en het enige dat alle soorten sushi gemeenschappelijk hebben is de rijst.

Dit alles wordt steeds opgediend met sojasaus, soms ook met wasabi of mierikswortel en gember. En als je er dan nog een saké bij bestelt ben je volledig in Japanse stijl bezig.

Maar mijn Japans lievelingsgerecht is hun sashimi, dit zijn gewoon schijfjes vers versneden rauwe vis of schelpdieren, waar helemaal geen rijst aan te pas komt. Op dezelfde manier wordt er ook veel rauw rood vlees gegeten (te vergelijken met wat men hier carpaccio noemt), ik was er in een streek waar rauw paardenvlees op het menu staat (smaakt heel lekker, geserveerd met sojasaus en lookpasta). Hier heb ik voor de tweede keer tijdens een reis er bijna een verslaving aan overgehouden. Toen ik in Thailand de soep Tom Yum leerde kennen, heb ik er de helft van de resterende dagen telkens een kommetje besteld. Nadat ik in Japan hun sashimi voor het eerst proefde, heb ik er de helft van de resterende dagen telkens een bordje gegeten.

Na zoveel verschillende landen die ik reeds doorkruist heb, heeft ook Japan me toch nog veel bijgebracht, zaken die in andere landen niet voorkomen of die er niet zo uitgesproken zijn. Ik onthoud hier hoofdzakelijk hun aanpak van ontspanning en omgang met meditatie, hun rauwe gerechten, hun discipline altijd en overal. Als geheel geen spectaculair land, maar toch wel een heel bijzonder land, en een beleefdheid waar de rest van de wereld veel kan uit leren.